

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer csütörtökön és vasárnap.

Á r a :
Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Félévre . . . 3 ft. — kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.

A szerkesztő irodája:
Nagy piac 322 szám.
Lakása: Bolgárszeg 1425 sz.

NEMLERE.

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap.

Hirdetési díj:

4 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden igtatáskor 30 kr. — Nagyobb hirdetéseknek alku szerint. — Hirdetések fölvetnek a szerkesztőségénél.

Brassó, szept. 11.

Az országgyűlés megnyitásától a mult hét végéig a fusió, pártjaink egyesülése volt a főkérdés Pesten. A balközép és a Deákpárt lapjai egyaránt kijelentették, mennyire kívánatos a két nagyobb hazafias pártnak kiegyezése. Csütörtökön és pénteken a „Reform“, „Pesther Lloyd“ és „Pesti Napló“, mindhárom tele volt olyan hírekkel, a melyekből csaknem bizonyosnak lehetett tartani ezen kiegyezés megtörténtét. Hogy magok legelső rendű államférfiaink foglalkoztak ez eszmével, a melytől — mint annyiszor kifejeztük — hazánk ügyei fejlődésében egy boldogabb korszak kezdetét remélnők, — azt eléggé kiderítik az alábbi közlemények.

Fájdalom, ezekből az alábbi közleményekből az is kiderül, hogy most még nem sikerült a nagy mű, akármennyire óhajtották mindkét oldalon, s igazán mondva országosan.

Nevezetes, hogy nemcsak a Deákpárt és balközép közt folytak a kiegyezési kísérletek; hanem a szélsőbal is felszólította küldöttségileg a balközépet, hogy egyesüljön vele.

Az egész ügy mostani állását teljesen földeríti a „Pesti Napló“ és „Hon“ vasárnapi számaiból átvett két közlemény.

A „Pesti Napló“ ezt írja:

A jelen országgyűlés megnyitása alkalmával a baloldali köréből többen keresték föl gróf Lónyay miniszterelnököt, beszélve a pártok közötti közeledés lehetőségéről s ajánlván gr. Lónyaynak, hogy erre Ghyezy Kálmánnal szemben ő tegye meg az első lépést. A miniszterelnök erre azt felelte, hogy a maga részéről szívesen hozzájárul, a mennyire azt csak teheti, a pártok közötti közeledés előmozdításához, minthogy azonban ily kezdeményező lépése a multkor nem aratott sikert, ezuttal kezdeményezőleg semmiféle ajánlatot sem tehet; de szívesen látná, ha Ghyezy Kálmán öt meglátogatná és legszívesebben, ha Deák Ferencznel találkoznának. Ghyezy Kálmán erről tudósítván, egy levélben felelt, melyet gr. Lónyayhoz intézett. A levélben Ghyezy kijelenti, hogy nem akarván félreértésekre alkalmat adni, ezuttal nem látogathatja meg gr. Lónyayt, s nem vehet részt semmi találkozásban. Tudósítani fogja azonban e dologról elvtársait, s egyuttal arról is értesíté a miniszterelnököt, hogy a maga részéről alkalmassá tenné azt, hogy a trónbeszédben a közjogi mű hangsúlyoztassék. Gr. Lónyay e levelet Deák Ferencznel közlé, s abban történt megállapodás hogy bevárandó, mit fog tenni Ghyezy Kálmán s a baloldal, és Ghyezy levelére a miniszterelnök egyelőre nem adott választ.

A „Hon“ a balközépnek szombaton tartott nagy értekezletéről értesít, a melyen Ghyezy előterjesztette a fusióra vonatkozó indítványát. A közlemény ez:

A baloldali kör nagy érdekelttség és számos tag jelenlétében tartotta meg ma esti 5 órakor értekezletét. Ghyezy Kálmán nagy fontosságú nyilatkozatát — annak terjedelménél fogva — csak lapunk keddi számában adhatjuk, s ez alkalmossal csupán a határozatot közöljük, melyet a kör a Ghyezy Kálmán által elmondottakra hozott s mely következőleg hangzik:

„A kör nem tartja szükségesnek, hogy azoknak, a miket Ghyezy Kálmán tisztelt barátunk előadott, tárgyalásába bocsátkozzék és irányukban véleményét nyilvánítsa.

Már 1867-ben kiadott programjában kifejezte a balközép-párt elveit, kijelölte a célt, mely felé törekedni kötelességének ismeri; kifejezte azt, hogy megválasztva az időt, körülményeket és az eszközöket, fog elvei valószínűsítésére működni.

Most is ezen elveket tartván helyeseknek, ezen cél felé törekedni ismervén kötelességének,

a tisztelt barátunk által előadott vagy azokkal rokonszerű nézeteknek megvitatása és az azokkal szemben követendő eljárás megállapítása csak akkor lenne szükséges és időszerű, ha a képviselőházban többségben levő párt egy részétől jönnének hozzánk oly ajánlatok, melyek elveink legalább egy részének azonnal valószínűsítésére nyújtanának bizonyos feltételek mellett kiállítását.

Ezután a 48-as párt által a balközéppárt-hoz intézett felhívás vétett tanácskozás alá. Erre nézve a kör abban állapodott meg, miként a balközéppárt mai napon s határozatában ujlag kimondotta, hogy pártállását, melyet már az 1867. esztendőben körvonalozott, jövőben is fentartja, a hozzá intézett felhívásnak nem felelhet meg, és erről a 48-as pártot küldöttségileg értesíteni rendelte.

Ezen közlemény nagyon tanulságos; s habár egyelőre megszakadottnak látszik a tárgyalás, mi a helyzetben reménytámasztó pontokat látunk.

Először is jelentékeny, hogy a szélsőbal felhívását egyszerűen eldobja a baloldal, míg a Deákpárttal szemben — a mint látszik — csak az első lépés megtétele képez nehézséget.

Mint már elébb értesítve voltunk, ugyanis Tisza Kálmán ép úgy helyeselte a kiegyezési törekvéseket, mint Ghyezy, csak a volt a különbség közöttük, hogy míg Ghyezy kezdeményezni akart, Tisza azt kívánta, hogy kezdeményezzen a Deákpárt.

A „Hon“-nak fentebb közölt nyilatkozata tehát azt jelenti egyszerűen, hogy Tisza nézete győzött a Ghyezyé felett.

Igaz ugyan, hogy a „Pesti Napló“-nak elébb közölt cikkéből a látszik, hogy a kormányelnök sem akar kezdeményezni. Ezzel azonban még nincs elvégezve a dolog, mert kezdeményezhetnek mindig a Deákpárti képviselők.

Igazán fájdalmas, hogy midőn mindenki belátja, bevallja, hogy ezen kiegyezés a haza javára szolgálna, azzal akasztják meg, hogy mindeniknek ambíciója a másik féltől várja az első lépést.

Lesz talán, a ki be fogja látni, hogy azé a dicsőség, a ki ezt az első lépést sikeresen megteszi.

A trónbeszédből.

Más lapok megett megkéstünk a trónbeszéd közlésével; mindamellett kötelességünknek tartjuk közölni annak főpontjait, ha kivonatossan is, mert a trónbeszédben adja a kormány terveinek programját.

Miután megemlítette ő Felsége, hogy a közjogi kiegyezés biztos alapja hazánk fejlődésének, mindenkélt az említi, hogy a képviselőház tanácskozási eljárását rendezni, szabályozni kell.

És aztán a következő reformok soroltatnak fel:

Már a mult országgyűlés megnyitásakor kiemeltük, mennyire fontosnak tartjuk, hogy a rendi-alkotmány átalakítása következtében, a főrendek házában szervezete is korszerűleg módosítottassék.

A választási mozgalmak ujabban is igazolták, mennyire multhatlanul szükséges az 1848-iki választási törvények hiányainak javítása és pótlása.

A közigazgatást illetőleg, az alkotmányos intézmények alapján, a rend és a törvények pontos végrehajtásának minden iránybani biztosítása végett nagyfontosságú és sürgős feladat vár a jelen országgyűlésre.

A mult országgyűlés rendezte a törvényhatóságokat és községeket; azonban még hátra van az ország fővárosainak és a Királyföldnek rendezése.

Képesekké kell tenni a törvényhatóságokat, hogy saját közigazgatási költségeikről önállólag gondoskodhassanak.

Az új bírósági szervezet jótékony hatása csak akkor fog teljes mértékben mutatkozni, ha elhárítanak az akadályok, a melyeket az alaki és anyagi tör-

vények hiányossága gördít a bírák gyors és biztos működése elé.

Kormányunk az igazságügy rendezését tárgyzó egyéb javaslatok közt elő fogja terjeszteni a büntető-törvénykönyvre valamint a polgári és büntető eljárásra vonatkozó törvényjavaslatokat.

Mint a mult országgyűlés megnyitása alkalmával, jelenleg is utalunk arra, hogy a sajtószabadság biztosításának sértetlen fentartása mellett gondoskodni kell a sajtótörvények mind alaki, mind anyagi részének azon hiányai pótlásáról, melyeket az eddigi tapasztalás kimutatott.

Az államok jólétének és felvirágzásának legfőbb biztosítéka a polgárok műveltsége. Ez okból, azon nagy fontosságú intézkedések után, melyek a népoktatás érdekében történtek, halaszthatlan szükség immár a közoktatás ügyének továbbfejlesztése, a közép és felsőbb oktatás országos rendszerének megállapítása által.

A kolozsvári egyetem és a Ludovika-akadémia felállítására vonatkozó törvényjavaslatok a mult országgyűlésen nem tárgyalhatván, a nevezett országos tanintézetek felállításának siettetése tekintetéből, ideiglenes intézkedésekre hatalmaztuk fel kormányunkat, meghagyván egyszersmind az érintett törvényjavaslatoknak ujlag az országgyűlés elé terjesztését.

Az ország közművelődési ügyeinél nem kisebb mértékben fogják igénybe venni önk törvényhozói működését az állam anyagi érdekei.

A mult országgyűlés az ipartörvényvel megvetette alapját az ipar egészséges, szabad fejlődésének átalában. Az ipar egyik fontos ágának s a kereskedésnek előmozdítása végett kormányunk rendszeres bányászati és kereskedési javaslatot fog előterjeszteni.

Fontos közgazdasági érdekek sürgetik az erdőszeti viszonyok szabályozását is.

Az ipar és kereskedelem felvirágzására ezek fölött szükséges, hogy a rendes pénz- és értékforgalom az ipar és kereskedelem érdekeinek megfelelőleg biztosítottassék.

A közelebbi országgyűlések sok áldozatot hoztak az állam közlekedési eszközeinek fejlesztésére. E közlekedési eszközök nagy részben megfelelnek a belforgalom igényeinek; nagyobb szerű lendület azonban csak akkor vesznek, ha kelet és dél felé is gondoskodva lesz a vasuti vonalak észszerű összeköttetéséről a nemzetközi nagy hálózattal.

Átalában szükséges a közlekedési eszközök hálózatának törvényhozásilag megállapítása s törvényes intézkedés annak mind létesítése, mind fentartása iránt.

Öröndetes jelenség, hogy közelebbi többrendbeli vasut kiépítésére tétett ajánlat állambiztosíték igénybevétele nélkül.

Kormányunk előterjesztéseket teend a czélekből, hogy a közadók minél arányosabban oszoljanak meg, s hogy az adóztatás minél helyesebb alapokra fektetessék.

Az országgyűlés berekesztése után egyik legelső feladatunknak tartottuk, atyai gondjainkat a viz által károsult alföldi vidékekre fordítani. Ennek folytán törvényjavaslatok fognak előterjeszteni, melyek jövőre az ily károsodásoknak lehetőleg életét vegyék, a társulati működés menetét biztosítsák.

Az 1868. XL. XLI. és XLII. törvénycikk megállapították az általános védkötelezettséget és az ország védrendszerét. Ezen törvények kellő végrehajtásának biztosítása végett, e törvények alapján és részben azok rendelete következtében, szintén többrendbeli javaslat fog az országgyűlés elé terjesztetni.

Határőrvidékünkben a két varasdi határőrezred, Zeng és Belovár katonai község és Ivanics vára, továbbá Sziszek község polgárosítása befejeztetvén, e körülmény a horvát-szlavon országgyűlés által a magyar országgyűlésre küldendő képviselők, egyezményileg meghatározott, számának aránylagos szaporítását teszi szükségessé.

E tárgyban a magyar országgyűlés országos bizottságával tartandó értekezés végett a horvát-szlavon országgyűlés bizottságot küldött ki.

Egyszersmind óhajtatást fejezte ki előttünk a társ-

országok országgyűlése, hogy az 1868. XXX. törvény-cikkely némely pontjai az ezen törvényben körülírt módon átvizsgálás alá véssenek.

Az elősorolt tárgyakon kívül egyéb halaszthatatlan intézkedések is igénybe fogják venni Önök törvényhozási tevékenységét.

Meg vagyunk győződve, hogy e nemzedékekre kiható sokoldalu működésre sietnek felhasználni a kedvező viszonyokat.

A trónbeszédben, melylyel a múlt országgyűlést berekesztették, megleléssel érintők barátságos viszonyainkat a külállamok irányában. Azóta e barátságos viszonyok fenmaradásának és mindinkább megszilárdulásának újabb biztosítékait vettük.

Reméljük, hogy a béke áldásai között sikerülni fog Önöknek a megkezdett átalakítás nagy munkáját nemcsak folytatni, de a Mindenható segédelmével szerencsésen be is fejezni,

E reményben, ez óhajással üdvözljük Önöket, kedvelt Híveink, Magyarországnak Főrendei és Képviselői ez országgyűlés kezdetén, melyet ezennel megnyitottunk nyilvánítunk!

A székelyföld.

A területi különlegességeknek, s az ebből folyó érdekek török-szakad kielégítésének nem vagyunk barátai. Különösen nem akkor, ha e speciálitásokon az idő szele már keresztül fujt, s ha nem egy történelmi múlt külön fejlődésének szükségképi következményei. Azt tartjuk, hogy az államnak legkevésbé áll érdekében a különböző szükségletek teremtése, s ezek érdekeinek kielégítése.

Nem az az állam fogja fel valódi érdekét, mely szüntelen a részeket legyezgeti, s ezekre pazarolja legjobb erejét. Ennek rendesen a nagy egész adja meg az arát. Hiába mondják sokan, hogy a hol a részek egészségesek, ott boldog, meglegedett az egész is. Ez lehet igaz, lehet helyes felfogás az anyagi világban, a nagy természetben, de az államok életében soha.

Azoknak a féfiaknak, kik egy állam sorsát intézik, felül kell emelkedni egyik vagy a másik rész szeretetén, szemök előtt az egésznek javát, boldogságát érző intézményeknek kell lebegni. Még akkor is midőn alkotásaik párciális érdekeket elégitenek ki első sorban, az összállam fogalmáról nem kell megfeledkezniök, s a részekért nem kell oly valamit tenni, mely az egész keretébe nem illő. Korunk törekvéseiben lehetetlen felnem ismerni az egyetemességet érző irányt. Ma a kormányok nem egyes osztályok, egyes részek, hanem az egész, különösen a nagy tömeg érdekeinek védelmezői, őrei.

Nem is ily értelemben kívánok felszólalni a székelyföld érdekében. Kiváltságot állapotokat, különlegeséget egyáltalában nem kívánok részére. De a mit egyiknek megadunk, ne tagadjuk meg azt a másiktól. Ha egyformán áldozunk vagyont, vért, életet, jogosan megkivánhatjuk, hogy egyformán osztozkodjunk a jótéteményekből is. A szegény székely ember kopár, terméketlen bércei után, — melyekből csak a legnagyobb erőfeszítéssel képes a legszükségesebbeket előteremteni, — ép úgy megfizeti adóját, mint a dúsgazdag bánáti vagy bácskai birtokos. Hazaszeretet, s a közáldozatok terén sem áll hátrább mint más. S ha nem tehet még is úgy és annyit, mint kinek módjában áll, oka bizonyára nem ő, hanem a mostoha viszonyok, a körülmények, melyek vasmarokkal tartják vissza, s kárhóztatják tehetetlenségre.

Nem egy darab földterületről van itt szó, mely csaknem elhagyottan, kiaknázatlanul áll, melynek természeti kincsei legnagyobb részben még a földgyomrában hevernek érték nélküli állapotban. Hisz a föld egyforma érzéketlenséggel ad hazát bárkinek is. Nem! hanem egy életrevaló, természetes észszel gazdagon megáldott népről, mely ha él, s életéről tanubizonyosságot ad néha-néha, csak saját ügyességének köszönheti, és senki másnak.

A székely nép magára volt hagyatva még eddig, vagy ha történt valami érdekében, az számításba sem jöhető kevés. Az alkotmányos szabadság napja felvirradt az egész magyar államra 67-ben. Új korszak küszöbén állottunk. Husz év keserves szenvedéseit együtt éltük át, s a székely nép nem volt utolsó, mely remélt egy jobb jövőbe; mikor ez megérkezett, örömtől sugárzó arccal hangoztatta, hogy ismét urai lettünk magunknak. Őszinte ragaszkodással fogadta el a kiegyezési művet, mint oly alapot, melyen egyedül lehetséges a jelen körülmények között hazánk felvirágzásán munkálni, s küldött oly képviselőket az első magyar országgyűlésre, kik őszinte barátai voltak Deák politikájának.

Az első három évtől nem remélt sokat, mert meg volt győződve, hogy a legelső lépés, melyet az országgyűlésnek tenni kell, államunknak közjogi rendezése, a külbiztonságnak megszilárdítása; meg volt győződve, hogy a nagyszabású államjogi művek rendezése igénybe fog venni minden időt. Mindezeket tudta és várta, a nélkül, hogy türelmetlenkedett volna. Hanem mikor 69-ben másodszor választotta meg képviselőit Deák szellemében, midőn a közjogi alkotások ideje nagy részt lejárt volt, azon reménnyel, azon kilátással tette, hogy itt az idő, midőn saját érdekeinek is szóba kell jönni az országgyűlésen. Ismét csalódott. Hiába várta, az alkotmányos élet következményeinek semmi nyoma a székelyföldön. Valóban meglátszott ugy az országgyűlés, mint különösen a kormány működésén, hogy a székelyföld nagyon távol fekszik Pesttől; a panaszok, a vágyak, az óhajok nem hatottak el odáig, s ment minden a régi kerékvágásban. Ez a körülmény buktatta meg a mostani választások alkalmával a kormánypártot, de nem Deák politikáját. — Deáknek s elveinek ma is őszinte tisztelője csaknem az egész székelyföld. S ha az ő szellemében vitetődött volna keresztül az elv, a rendszer a belélet terén is, a székely nép ma is a régi zászlók alatt harcolna.

Maguk az erdélyrészi, s különösen a székelyföldi képviselők sem feleltek meg a közóhajnak, az általános várakozásnak. A nyilvános élettérén, — mint egyedüli illetékes forum előtt — egy kettőt kivéve, nem hallatták szavukat, nem említették fel azon sérelmeket, melyek orvoslásra várnak. A múlt országgyűlés végén tettek ugyan annyit, hogy egy memorándumba foglalták azokat a halasztást nem szenvedő ügyeket, melyek kis hazánk testén mint megannyi sebek égnek. Annyi következménye volt a dolognak, hogy hiányos, félszeg állapotok még nagyobb világosságba helyeztetek, de orvoslásuk már késő volt. Ismeretes még báró Bánfy Albert emlék irata a miniszterelnöknek ajánlva. Nézetem szerint egyik eljárás sem volt helyes. Nem olyanok a mi bajaink, melyeket egyszerűen közigazgatási uton ellehetne intézni. Egyedüli forum csak az országgyűlés lehet, mert azok törvényhozási elintéztetést kívánnak. Itt kellett volna tehát a képviselőknek szavukat felemleni a maga idejében, a honatyák előtt kellett volna nyílni, őszintén megvilágosítani helyzetünket, feltárni sebeinket, hadd lássák azok, kik egyedül lehetnek hivatott orvosok bajainkat illetőleg. Nem kívánok tovább menni a történelmi fejtegetésekben. Azok már a múltéi, segíteni nem lehet azon, a mi megtörtént. De annyi tanúságot merithetünk belőle, hogy az állapot már tartatlan, a székelyföld érdekében már valahára tenni kell, ha csak nem akarunk az alkotmányos életből merő parodiát csinálni. Ezeket előre bocsátva, melyek inkább a multat illették, közelebről tüzetesen hozzá szólunk a székely viszonyokhoz, megvilágosítjuk annak a népnek az életét, mely eddig oly elhagyatva volt, s kopogtatni fogunk legalább szavunkkal ott, hol szükségös.

H n n f y.

Brassó szept. 8-án.

A „Kr. Z.“, az a megkoppasztott székely a különlegességek roskadozó laktanyáján, mely egészen belerozsdásodnék, ha a „Nemere“ nem forgatná meg néha-néha — ismét nyikorgott néhányat légtisztító és szelöltető fuvalmainkra. A Xantus Jánosról nagyon hiteles forrás után közölt cikkünkre ugyan nagyot reccog a 140. számban. Azzal kezd, hogy felsap saját panegyricusának s ugyan eldicséri a szász kolomposokat, kikre — mint mondani szokták — rá is fér a dicséret. Elmondja, hogy a szászok majdnem 8 száz év óta vannak az országban, mit mi is éreznünk, volt ugyanis idejük azalatt sok mindenfélét összekaparítani. Megjegyzi, hogy a szász nép tömege becsületes és hűséges, hogy csak egyesek képeznek kivételt. Erről mi is megvagyunk győződve, csak sajnáljuk a népet, hogy ép ezen kivételesek jutottak a vezérszerephez!! A szabadság barátainak mondja őket — talán mert szeretnék, hogy minden szabadságukban álljon! A hazáért vívott százados véres harcokra vonatkozólag: ezekről a más nemzeteknek inkább illenek beszélniök. A szászok harezta többnyire lázadás volt, küzdöttek ez előtt mint most, hogy szabadalmaikat megóvják — az egyenlőséggel szemben. A mi a mostani vezérfényeket illeti, tartunk attól, hogy a nép későn fogja belátni, hogy lidérczfény után indult.

De lássuk, hogy czáfol a „Kr. Z.“

Mi elbeszéltek, hogy Xantus János Segesvárt és Brassóban a városi hatóságoknál nem találta hivatalosan teljesítve a miniszterium hivatalos rendeletét. Ez az egyszerű tény, mely ellen még a „Kr. Ztg.“ sem mer szót emelni, s a mely méltán jogosított fel a kifejezett vélekedésekre. Hogy privatim mi történt Xantus és

a szászokkal, arra nézve mi örvendünk, ha a „Kr. Z.“-nak igaza van. Mi arról, mint a dologhoz nem tartozóról nem is szólottunk.

A sajtónak hivatása a közügyeket szemmel kísérni s visszaélések ellen a közönség nevében felszólalni. Közérdekű magán ügyekbe is szabad ugyan avatkozni, de ez nem kötelessége.

Gyűlöletes, irigy rágalmazónak nevez bennünket a „Kr. Ztg.“

Az igazmondók már megszokták, ily czimeket nyerni azoktól, kik az igazat nem szívesen hallják. Különben olyan hitványságokat nem gyűlölet, de megvetés illeti, s az egyedüli, mit a szászoktól irigylünk — elleni.

Egyébiránt tudja a Királyhágon inneni és tuli magyarok nagyobb része, hogy nagyon kevés rágalom van abban, mit kedvezőtlenül a szász vezérek politikájáról mondanak.

Elvannak itélve ök, s így nem itélhetnek a mi journalistikai becsületünk felett.

Másról máskor.

Ha.

A császárok találkozása Berlinben.

A császárok együttlételeméről következő főbb távirati tudósítások érkeztek eddig.

Berlin, sept. 5. Sándor czár, a trónörökös és Wladimir nagyfejedelem ma délután fogadtattak a pályaudvaron Vilmos császár, a trónörökös és többi hercegek és német fejedelmek, Bismarck és a miniszterek által. Diszszázad volt felállítva és a vonat megérkeztekor a zenekar az orosz néphymnust játszotta. A két császár a diszitett utcákon át vonulva a néptől lelkesen üdvözlötetett.

Berlin, sept. 5. Az orosz cár azonnal ide érkezése után meglátogatt Augusta császárnét, nem sokára ennek, a koronahercegné és a többi császári hercegnék látogatását kapta. A délután folyamában az orosz cár hosszabb látogatást tett Vilhelm császárnál és azután a császári hercegeknél.

Berlin, szept. 6. Az orosz császár ma fogadta Wrangel és Moltke altábornagyokat; a nagyherceggel Vilmos császárnál és a badeni nagyhercegnél látogatást tett; az ausztriai császár megérkezése után az összes hercegek részvételével ebéd lesz. Bismarck és Gortsakoff hercegek az orosz császár által hosszab kihallgatáson fogadtattak, később Bismarck látogatást tön Berg gróf Lengyelország helytartójánál.

Dresda, sept. 6. Az ausztriai császár és a szász koronaherceg ma d. u. 2¼ órakor mentek el innen Berlinbe. A király, a koronah. és neje kísérték el a császárt kocsin Pillnitzből Dresdán át a vasuthoz, a hol György herceg, a hadügyminiszter, a tábornoki kar és az ausztriai követség tagjai voltak jelen, és egy diszszázad volt felállítva zenével. A császár a „Ferencz József császár“ porosz testőrgránátos-ezred egyenruháját visel. A király és koronaherceg ausztriai formaruhákban voltak öltözve. A diszszázad meglekintése után a közönség éljenzésekben tört ki. A királytól, a koronahercegnétől és György herceg nejétől való szívélyes elbucszás után ő felsége és a szász koronaherceg a császári disz-vaggonba léptek, mire megtörtént az elmenetel.

Berlin, sept. 6. Az ausztriai császár, a szász koronaherceg kíséretében ma este 6 órakor ide érkezett. A potsdami új pályaudvar elfogadó terme ausztriai, magyar és német színű zászlókkal volt diszítve. A peronnon a 2-ik testőrgránátos ezred egy zászlóalja volt diszörségül felállítva, zenével és kibontott zászlóval. Vilmos császár, a koronaherceg legidősb fiával, valamint a királyi ház többi hercegei — mindnyájan ausztriai egyenruhában, a Szent-István-rend nagy szalagjával, és az aranygyapjas-renddel — már hat óra előtt megjelentek a királyi elfogadó szobában; jelen voltak ezeken kívül: a meklenburgi, badeni, weimari nagyhercegek, a coburgi, anhalti, altenburgi hercegek, valamint több, ittlévő német fejedelem, hg. Bismarck, a Szent-István rend szalagjával, az osztrák-magyar követ-ségi attachéi, gróf Károlyi nagykövet, és az első követ-ségi tanácsos, báró Münch, ki Roederannig utazott a császár elé. Megjelentek még: Wrangel és Moltke tábornagyok, a tábornoki kar, és a legfőbb udvari méltóságok.

A vonatoknak a pályaudvarba megérkezésekor a diszszázad teljesíté a katonai tisztelgést, és az ezred zenekara az ausztriai néphymnust játszá. Ferencz József császár, saját porosz gránátos ezredének egyenruhájában öltözve, kiugrott a vaggonból, a feléje siető Vilmos császárhoz ment, szívélyesen megölelte és megcsókolta azt; erre Vilmos császár üdvözlé a szász koronaherceget; ezután mindkét császár ellépdelt a felállított diszszázad homlokzata előtt, mire Vilmos császár átnyujtá a magas vendégnek a „Ferencz császár“

gránátos-ezred rapportját. A koronaherezeg, a többi kir. herezek és fejedelmek üdvözlése után következett a díszszázad közvetlen előjáróinak, valamint a díszszolgálatra kirendelt Manteuffel tábornok bemutatása. Erre mindkét császár ugyanegy négyfogatos kocsiban a brandenburgi kapun át, a hársfások alatt a kir. palotába kocsizott. Közvetlenül kísérték őket: a koronaherezeg, a szász koronaherezeg, a kir. herezek, a jelenlevő fejedelmek, ezek katonai kísérete s egyéb hozzátartozók.

A király ő felsége kíséretében levő gr. Andrássy magyar egyenruhába volt öltözve, az utcák az egész uton nagy mennyiségű nép által voltak ellepve, mely a két uralkodót utjukban lelkesült kiáltásokkal kísérte. A pályaudvarban való legszívélyes üdvözlések mellett igen örömteljes képet nyújtott azon jelenet, midőn az ausztriai császár az ifjú Frigyes Vilmos herezeget, a koronaherezeg fiát köszönté barátságosan. Este 7 órakor az ausztriai császár látogatást tett Sándor császárnál az orosz követségi palotában, innen mindkét császár együtt ebédre ment a kir. palotába. Mielőtt az ausztriai császár az orosz követségi palotába ment, ő felsége, Augusta császárné és a koronaherezeg neje üdvözlék egymást a kir. palotában. Ezen üdvözlés ép oly szívélyes volt, mint a két császár találkozás a pályaudvarban. A Sándor császár látogatására menőben ausztriai császár ő felségét gr. Andrássy és Manteuffel tábornok kísérték. A látogatás csak egy negyed óráig tartott.

A két császárnak az orosz követségi palotából a királyi lakba kocsizása alkalmával Ferencz József császár Sándor császár mellett jobbról ült. A nyílt kocsiban menő két császár az egész uton lelkesült éljenzéssel és rokonszenves kiáltásokkal üdvözöltetett az utcákat sürűen ellepő embertömeg által. 7 órakor családi ebéd volt a királyi palotában.

V i d é k.

Dandár-gyakorlat és honvéd-bál.

Sepsi-szent-györgy 1872. szept. 6.

A csiki, k.-vásárhelyi és brassói honvédszászlóaljok Sepsi-szt.-györgyre csoportosultak, az őszi gyakorlatokra. A brassói honvédek hat darab mitrailleuset is hoztak magukkal, hogy bemutassák csiki bajtársaiknak ezen részfejú sarkányt, mely harminczkét torkán tüzet és vasat okádik. De ezen fiak nem ijedtek meg a hirhedt szörnnytől; mihelyt látták, hogy ez sem medve, s az egész dolog csak tréfa; neki bátorodtak, s még el is fogták. Nekik még sincs — még maig is — szórlövegük.

Miképen sikerültek ezen gyakorlatok? Nem vagyok szakértő, a műtétek helyességét megbirálni nem merem.

Annyi áll, hogy a most két éve agyon esőzött paradirozás után nagyon sokat tanultak. Ezen idő óta művelt fiak szép számmal képződtek haszna vehető tisztekké; erősödött értelmileg, és gyakorlat terén az altisztség, a közlegénység megbarátkozott az intézménnyel.

Szóval megvan minden elem a fejlődésre, s dicsőretére legyen mondva parancsnokainak, lelkiismeretesen hatnak oda, hogy a honvédség kiképeztetve s hova tovább mindinkább fejlesztve magasztos feladatához hiven legyen a honvédelem valódi tényezője, legyen a haza nemzeti erőn főkvő támasza.

Közvetlen tapasztalat és érintkezésből örömmel jelenthetjük, hogy Tuzson, Kabós és Sándor őrnagyok kivált tisztikara s képzett legénysége elismerést vívott ki székely polgártársaink előtt s tisztelettel emlékeznek ezen honvédségről még azon osztrák chauvinok is, kik eleinte megvetést mutattak az intézvény és tagjai iránt.

A szakértők által jól sikerültek jelezett manevrirozások után azon tapasztalat tűnik ki, miszerint sokkal több ügyességet, nagyobb szívósságot fejtettek ki a visszavonulások és védelmezés körül, mint a támadásban.

Ezen jelenséget — úgy hiszem — inkább a véletlennek lehet tulajdonítani. Magam részéről belenyugszom, ha a gyakorlatnak ezen irányban történt nagyobb mérvű kifejtés eredménye is. A babonások azonban rossz jelnek veszik. Igaz; nemzeti sajtáságainkkal ellenkezik a retirálás; a székely leány nem igen szereti a hátban sebesült hazatérteket, de mivel a honvédség rendeltetési célja a megtámadtatás elleni védelem, mivel állami érdekeink sem gravitálnak a kifelé néző hódítások után: megelégszünk a honvédséggel, ha a kívülről jöhető támadást visszautasítani s a védelem körül a főtevényt kinyerni képesek leszünk. Külömben nem kívánjuk a tettek bizonyítása idejének eljövételét.

Érdekes volt azon jelenet, mikor a huszárságnak feladata lévén a harczoló ellenségre vetni magát, hogy

ővéi visszavonulását fedezze, elhamarkodva és oly közel ment az ellenséggel szembe, hogy a műveletet beállítani kellett. A vezénylő őrnagy fedve inti a vezető tisztet óvatosságra. Háboru idején — ugymond — ily közel merészelve az ellenséghez egy sortüz . . . s porba hull az egész lovas! Kérem szépen! felel a tiszt: háboru idején nem megyünk oly közel! Mire morrogva jegyzi meg a hátrább álló altiszt: hát akkor mirevaló e kard? ha még közel sem szabad menni az ellenséghez?!

Szeptember 5-én végezték be a proba-gyakorlatot még pedig a Szemerja feletti műveletnél — kellő bravourral.

Este tánczestély fogadta a testileg kifáradtakat. Ilyen harcza örömebb meg a katona is, de hamarabb is megfut.

A bál élénksége, a reggelig tartó vidámság mutatja, s a megjelentek személyisége igazolja, mily nagy az érdeklődés honvédségünk jelene, s a remény jövője iránt.

A bálkirálynőt, a sok közül megnevezni nem tudnám.

A jövedelem azon oszlop számára fog fordítani, melyet a 48-iki honvédek emlékére oly végből gyűjtünk; mely összegrőt nyilvános számadást az adakozók nem láttak, habár több ízben felhiva voltak. Nem tudni mennyire ment a gyűjtélék 10—12 év óta; mi akadályozza a terv kivitelének bár megkezdését; hol van, minő jövedelemmel elhelyezve a pénz, van-e biztosítva? ki kezeli? felelőse, s kinek a sáfár?

Ezekre illő volna felelni. D. Veres Gyula.

—

Hazai közügy.

Az országgyűlés a megalakulással töltötte a mult hetet. A felsőház elnökévé megint Majláth György neveztetett ki. Képviselőházi elnökségre a Deákpárt csakugyan Bittó Istvánt jelölte. A képviselőház osztályai következőleg alakultak:

Az 1-ben elnök Zsedényi Ede, jegyző Mihályi Péter. A 2-ban elnök Sennyei Pál, jegyző Kubinyi Árpád. A 3-ban elnök Dániel Pál, jegyző Szentpály Jenő. A 4-ben elnök Bánó József, jegyző Radó Kálmán. Az 5-ben elnök Pulszky Ferencz, jegyző Pulszky Ágost.

A 6-ban elnök gr. Péchy Manó, jegyző Széll Kálmán.

A 7-ben elnök Gorove István, jegyző Molnár Aladár. A 8-ban elnök b. Liptay Béla, jegyző Dániel Ernő. A 9-ben elnök Just József, jegyző Kvassay László.

A szász képviselők választási jegyzőkönyveit egyelőre nem fogadták el az osztályok, mivelhogy német nyelven voltak szerkesztve. Ez okból az illetők jegyzőkönyveik lefordítására utasítottak.

A szerb ügyekben megkezdette a kormány a szükségessé vált erősebb intézkedéseket. A Mileticsel cimborázó érseki helyettes elmozdított és Gruics Nikánor pakrázi püskök neveztetett ki érseki helyettesé. Ezenkívül polgári kir. biztost is nevezett ki ő felsége az eddigi gazdálkodás megvizsgálására, a következő kézirattal:

Magyar miniszterelnökömnek vallás- és közoktatási magyar miniszteremmel egyetértőleg tett előterjesztése folytán, a Karloviczon létező szerb nemzeti egyházi alapoknak és alapítványoknak, az érsekségi időközi jövedelmeknek, továbbá a kolostorok tulajdonát képező vagyonnak az érseki szék üresedése óta mi módon történt kezelésük megvizsgálására, a mennyiben ez utóbbiakra nézve a zárdafőnökségek vagy társulatok (confraternitások) panaszt már emeltek, avagy a biztos működés idején emelnének, vagy a mennyiben azt királyi biztosom azon kívül czélszerűnek találná királyi biztosomul b. Majthényi László, Hontmegye főispánját nevezem ki, ki figyelmét kiterjesztendi általában mindazon körülményekre, melyek ezen ügygyel közigazgatási szempontból kapcsolatban vannak, és egyuttal rendeltem, hogy a vizsgálat eredménye alapján annak idején megfelelő javaslatok tétessenek.

Kelt Budán, 1872. évi szept. hó 4-én.

Ferencz József, s. k.

Gr. Lónyay Menyhért, s. k.

Dr. Pauler Tivadar, s. k.

Külföld.

A franczia köztársaság születésének második évnapján — szept. 4-én — némi zavarok színhelye volt. A kormány tudvalevőleg megtiltott minden, e napra tervezett ünnepélyt; de a tömeg egyes városokban ez ünnepélyekért kisebb rendzavarásokkal akarta magát kárpótolni. A zavarok a legterjedelmesebbek, ugylátszik

Lyonban voltak, csakhogy azért itt sem lőnek veszélyessékké. A rendőrségnek mindenütt sikerült a nyugalmat visszaállítani.

A bajor miniszterválság nem akar véget érni. Gasser ur kormányalakítási műve még mindig a legelső stadiumban van s a jövő hét előtt nehezen is fog előre haladni. Berlinben ez eset igen kellemetlen sensatiót ébreszt, mivel nem kis mértékben alkalmas annak kimutatására, hogy az új német császárság ellenségei még egyáltalán be nem szüntették a harezot s eshetőleg sok kellemetlenséget okozhatnak neki.

Tanügyi hírek.

Kézdi-Vásárhely, 1872. jul. 25-én.

Többek felszólítása után volt szerencsém, a városunkban folyó évi aug. 1-én megnyitott néptanítói pót-tanfolyamon a Gabelsberger-Markovicsféle gyorsírástól 4 hetes tanfolyamot nyithatni, hetenkint 3 órával. Az előadásokat hallgatta kezdetben 50—60, de mindvégig rendszeren és glismerésre méltóan szép sikerrel 30 tag, kik között 3 tanítónő is volt. Tanult anyag: a levelezési gyorsírást egészen a nyelvtani rövidítésekig.

Ha csekély fáradságom csak egyetlen egy szeglet követ, bár faragatlant hozott is a középtület alapjába, czéломat el nem tévesztettem.

Hadik Richárd s. k., tanár.

(A tanügy egy lelkes barátja.) Csanádmegyében a m. hó 25-én egy tanyai iskola nyitattott meg, melyet egyszerű földbirtokos Szücs István a saját költségén szerelt föl minden szükséges eszközökkel. Méltó, hogy egy egyszerű férfi tette országszerte tudomásra jusson, hogy példát vévén róla nagybirtokosaink, terjedelmes pusztáikon valahára ők is állítsanak föl iskolákat.

V e g y e s.

(Trefort Ágoston) életrajza. Az új közoktatási miniszterre vonatkozólag a „Ref.”-ban a következőket olvassuk: Született Homonnán Zemplénmegyében, hol atyja orvos volt s a pesti egyetemen a harmincas évek elején végezte a jogot. 1843-ban beutazta először Európát s hogy visszatért, a tudományoknak szentelte életét. Az akademia által már 1841-ben megválasztott tagnak s ezóta szoros barátságban élt Eötvössel és Szalaival. 1843-ban volt először országgyűlésen, mint városi követ. 1848-ban államtitkár volt a kereskedelmi miniszteriumban s az első miniszterium lemondása után 1848 okt. 28-áig ezen miniszterium teendőit vezette, mikor aztán a forradalom elől visszavonult s br. Eötvössel kimene-kült a külföldre, honnan 1850-ben tért vissza. Az absolutismus alatt tanulmányokkal foglalkozott s mint publicista működött főleg nemzetgazdasági kérdések körül. 1861-ben képviselőnek választatván, azóta folyton a közélet terén van, részint a nagy vállalatok élén. Az alföldi vasut az ő legsajátabb műve s többször emlegették őt közlekedési miniszternek.

(Hajnal Lajos érsek ur) — mint értesülünk — névnappja alkalmából, a Kalocsán felállítandó árvaház alapjára 25,000 (huszonöt ezer) frtot adományozott; és megbizta a főkapitánt, hogy az e célra már létező pénzalap segélyével az intézetet mielőbb létesítse. Ugyanez alkalomból a kalocsai jótékony nőegyletnek 200 frt sziveskedett adni. — Haynalhoz méltó a névtünnepelés.

(Lónyay Menyhért) gr. miniszterelnök ur meglátogatta a betegsége miatt a szobát örízni kénytelenítve levő Tisza Kálmánt. A látogatásnak semmi politikai jelentősége nem volt.

(A delegatiók) folyó hó 16-dikára Pestre összehivattak.

(A zalathnai bányakapitányság) átköltözése. A „P. Ll.” jó forrásból értesül, hogy a m. k. kereskedelmi miniszter, az erdélyi bányahatóság székhelyét Zalathnáról Szászvárosba akarja áthelyezni.

(Főispáni kinevezés.) A képviselővé választott Torma Károly helyett Belső-Szolnokmegyébe gr. Bethlen Sándor neveztetett ki főispánna.

(Háromszék hölgyei) árvaházat szándékszanak felállítani. Már a humánus szándékot is a legnagyobb örömmel fogadjuk. Brassórol ilyen híreket nem közölhetünk.

(Szászsebesen) is számos román töröltetett ki a szászok által a választói névsorból. Ezek a kormány-nyal alkalmasint jobb lábán állottak, mint mi s a „T. R.” szerént igazságos és kedvező intézkedésben, részestültek, minek folytán két magyar ugymint Groisz Gusztáv és Mariássy Béla lön megválasztva a románok által a két szász jelölt Bauszner & Comp. ellenében.

(Tolvaj-humor.) A napokban tolvajt kísért egy poroszló a városházáról a fenytörtvényesszékhez. Utközben

egy jelenleg szabadlábou levő tolvajtársa megszólítja: „Hová mégy te?” — „Vadászni!” volt a válasz. „Hát a puskád hol van?” — „Ez itt (a porosz) mögöttem hozza utánam” felelt a rab.

(A francia pénzügyről) Párisból írják: A roppant vagyonság, melyet Franciaország most a világ elé tár, méltán magára vonhatja a közbámulatot. Csak most tűnik ki igazán, hogy a Napoleon-kormány az anyagi jólétért mennyit tett. A francia pénzügy ugyanis most azt a különös látványt nyújtja, mintha a francziák nyerték volna a hadi bírságot s nem ők fizetnék. Tudva van, hogy a legutóbbi kölcsönre mily óriási aláírások történtek, s most azt tapasztalhatni, hogy Németország az aláírt rentét mind a francia piacra hozza, s az itt mind a legnagyobb készséggel elhelyeztetik. Ezenkívül a legújabb spanyol kölcsönt Franciaország fedezi, s a török kölcsön nagy része itt talál elhelyezést, míg a török sorsjegyek nevezetes felülfizetéssel kerestetnek. De óriási is a bizalom, melylyel Franciaország találkozik, s melyet roppant soliditása által a legteljesben meg is érdemel. Az oly állam, melyben a comune forradalma alatt is, minden szelvény és kötvény a legpontosabban kifizetett, melyben a nagy csapások dacára a bankjegy agio nélkül kel, valóban megirigyelhető.

(† Felsthal Miksa) ki több évet Brassóban tartózkodott mint zenész és journalista, így mint a rövid életű „Ostgrenze” segéd-szerkesztője, működve — nemrég halt el a teplezi fürdőn. Szép tehetségeit és ismereteit nem használta mindig kellően. Nyugtalan szelleme végre nyugalomra talált; legyen könnyű neki a föld, mint a hogy könnyen vette az életet!

Helyi különfélek.

Folyó hó 7-én Grünfeld photogen-gyárában tűz ütött ki. Ez alkalomból Hausmann, az önkényes tűzoltók parancsnoka panaszkodik a „K. Ztg.”-ban a városi tűzvédtörvény hiányosságáról és a tűzoltók részvéttelenségéről. A tűzvédtörvény fölötté fontos ügye bizonyára több figyelmet érdemel mind a városi hatóság, mind a közönség részéről.

Vidéki tanulók eltartására tisztességes házat ajánl a szerkesztőség.

Jó bizonyítványokkal ellátott praeparandista nevelésre és privát órákra ajánkozik.

A kolozsvári egyetem.

(Vége.)

E gondolatok foglalkoztatnak minden igazi emberbarátot, kinek az emberiség valódi érdeke szíven fekszik. Különösen most nyomulnak előtérbe, midőn nemsokára megnyílik városunkban a magas tudományok második csarnoka. A kormány az egyetem felállításával egy országgrész szükségletének teszen eleget, Erdély hő reménye megyen teljesebbé általa. Sok tehetség porlott el, sok nemes törekvés hiúsult meg, — melyek külföldben nagy dolgok véghezvitelére lettek volna hivatva, — azon nagy mennyiségű költségek hiányában, mikkel a pesti egyetem látogatása jár. Gondoljunk csak specialis erdélyi viszonyainkra. Nem mondok nagyot, mikor kimondom, hogy kishazánk magyar részei közül főleg a székelyföld az, melyhez komoly reményeket kötünk. Természetes ész, józan gondolkodás tekintetében ma páratlanul áll. Az akarat, a nemes törekvés a komolyabb tudományok iránt minden időben erős volt nála, de fájdalom az akarat csak akaratnak maradt, mert apró birtoka elégséges ugyan a család szegényes fenntartására, de nem arra, hogy fiának neveltetését a pesti egyetemen kibírja. — Itt feneklett oka annak, hogy miért van a pesti egyetemen oly kevés székely fiu. Nem az akarat, a komoly törekvés hiánya, hanem a nyomasztó anyagi viszonyok tartották vissza. Ma e tekintetben is új nap derült reánk. A felsőbb tudományok kolozsvári temploma közel fekszik a székelyföldöz, az összeköttetések megkönnyítették, s meg vagyunk győződve, hogy a székely ifjak serege nem az utolsó contingenszt fogja szolgáltatni egyetemünkön. — Hisz eddig is a jogakadémia, az orvos-sebész tanintézet, a három főiskola ifjusága nagyobb részt a székely földtől telt ki. Nem hisszük, hogy másképp legyen ez az egyetemen is. A székelyföld addig is úgy tekintetett, mint hishazánk méhkasa, honnan fáradhatlan szorgalommal repülnek szét a rajok az egész országba. Meg vagyunk győződve, hogy ez áramlat nem fog megszűnni különösen most, midőn városunkban e szép virágos kert létezik hová csak elkell jönni, mert biztos a mézgyűjtés sikere. Ily fontos, ily életbevágó lévén az egyetem felál-

lításának ténye, bámulatos az egykedvűség, és közöny, melylyel ez ügy a napi sajtótól részesül. A legnagyobb rész, — különösen a pestiek, — mint egyszerű tény regisztrálta, s azzal napi dolga után látott. Vagy kettő komolyabb figyelmére méltatta, s közölt egy két cikk-sorozatot, de ezek is inkább személyes érdekeket szelöztettek, mint magát az ügy érdemét. A legnagyobb rész fájdalom csak elsiklott fölötté. Vagy nem elég fontos talán e kérdés a komolyabb tanulmányra, fejtegetésre? Bármint álljon a dolog, nem a legjobb szintűt tüntet fel a tudományos világ előtt. A berlini találkozásról, a belgrádi eseményekről bezeg tudunk papolni hónapokon keresztül, pedig mindezek oly múlt események, melyek semmi belbecsessel, semmi igazi értékkel nem bírnak, s ha építünk a tudományoknak egy hajlékot, mely nemcsak arra van hivatva, hogy gyakorlott jogászokat, orvosokat, természettudósokat adjon, hanem arra is, hogy magát a tudományt önálló vizsgálódások, kísérletek nyomán előbbre vigye, hát akkor szépen meghunyászkodunk, s elhallgatunk, mint a nyul a bokorban. Mily másképp teszen a külföld?

A strassburgi egyetemen csak egy tanári állás jött üresedésbe s oly tollharcot idézett elő a politikai ügy, mint a szaklapokban, mely valóságos szellemi forradalom volt.

A bécsi egyetemen Oppolzer halála után hónapokon keresztül folyt a csata a sajtóban úgy mint a nyilvános életben, a különböző nézet-áryalatok között, melyek mind megannyi jeles körül csoportosultak. — Nálunk nem egyik vagy másik ember candidatiójáról van szó, sokkal nagyobb, fontosabb érdekek érintenek mint a személyi érdekek; egy egyetem felállításáról van szó, melynek jó vagy rossz hatása a szerint hogy nyomokat művelődési történelmünkben, a mint most megteremtjük.

Egy intézmény akkor lesz tartós, ha a kivitelben, a rendezésben is meghajlik a közvélemény kívánalma előtt. Nem elégséges az, hogy a közérzület valaminek a szükségességét csak nyilvánítsa, s aztán a kivített másokra bizza, nem törődve azontul semmivel. Gyakran a legmagasztosabb ügy gyümölcstelen, mert az azt létrehozók nélkülözték a közvélemény nyilvánulását a kivíteli módokat iránt. Nyilatkozni kell tehát a sajtónak.

Csak így lesznek a hiányok, a fogyatkozások feltüntetve, csak ez által lehet a bajon segíteni, míg nem késő. Ha a közvéleményt képviselő sajtó nem teszi meg a maga kötelességét, ha nem teszi meg a maga tájékozó észrevételeit, ne csudálkozzék aztán, ha egy ember nem tud tökéletest, minden részleteiben kifogástalant teremteni.

Ne csudálkozzék, ha majd később hibákat, fogyatkozásokat fedez fel, melyeket a maga idejében kimutatva, mind el lehetett volna kerülni. Egy ember csak egy ember. Egyre bizni ez óriási feladatot, megvonni tőle minden utba igazító felvilágosítást, nagy könnyelműség.

Igazán szomorú tény, mit nem örömet constátalok, hogy a magyar sajtó nem tette meg kötelességét a kolozsvári egyetemen szemben. Hunfy.

Közgazdaság.

Egy Kézdi-Vásárhelytől állítandó takarékpénztár érdekében a következő felhívás küldetett be hozzánk:

Kereskedelem, ipar, gazdaság, egyes- mint köz vagyonsodás, csak társulási uton, erők egyesítése által eszközölhető legbiztosabban. — Európa felvirágozott nyugati országai élő példaként állanak előttünk, hol minden vállalat társulási uton eszközöltetik s ezért áll ezen országok vagyonsodása oly szilárd alapon.

Hazánk is felébredt tetszhalottaiból és ez uton indult új életet kezdeni. — De a haza érdeke kívánja, hogy egyes vidékek is kövessék példáját. Különösen nekünk, e végvidéken, a közös érdek mellett életkérésünk a társulati utra térni, hogy az idő rohanó árja el ne sodorjon, hogy a közlekedési utak megnyíltával nyugat felől jövő kereskedelem-, ipar- és vagyonsodással kiállhassuk a versenyt, s az minket helyünkbelől ki ne szorítson.

K.-Vásárhely városa községi képviselőgyűlése ez intőszót megértette, midőn kebeléből egy tekintélyes bizottságot nevezett ki oly utasítással, hogy adjon tervjavaslatot, miként lehetne egy „takarékpénztár” felállítani Kézdi Vásárhelyen, más vidékek példájára, mely emelje hitelünket, olesó kamat melletti pénzforgalma által; emelje elmaradt gazdaságunkat, kereskedelmünket, és iparunkat, hogy ezek által a közvagyonsodást előmozdítsa.

Ezen bizottság munkáját megkezdette, az alap-

szabályokat kidolgozta, egy Kézdi-Vásárhelyen székelő Háromszéki takarékpénztár felállítására az utat meg- egyengette. — Nincs egyéb hátra, minthogy az alóirt bizottság bizalommal hívja fel háromszéki tisztelt honfitársainkat az aláírásra, hogy a kellő számmal jelentkező aláírások után legottan alakuló közgyűlést lehessen összehívni, hogy az intézet életbeléptetését rövid időn eszközölje.

Az alapítói, aláírási, felhívó s kötelező erejű ívek aláírás végett le vannak Hanko László gyógyszerész, Fehér Lukács, Csiszár Mihály, Balog Sándor és Szóts József kereskedő honfitársainknál.

Az aláírás következő feltételek mellett történhetik:

Egy részvény 100 frt o. e., mely 100 firtos részvényből csak 40 frt. fizetendő be; és pedig a 40 forintból 10 frt. az aláíráskor biztosítási pénzü, előleges költségek fedezésére ugyancsak az aláíráskor 1 frt. o. é.

A felülmaradt harmincz forint azután lesz befizetendő, ha az ipar- és kereskedelmi m. k. miniszteriumtól az alapszabályok megerősítve leérkeznek és életbeléptetése kezdetét veszi, ekkor minden aláírt részvény után a 30 frt. 30 napra teendő felszólításra legottan befizetendő.

Mihelyt 200 alapítói részvény alá lesz írva, alóirt bizottság hazafiu kötelmének ismeri közgyűlést hívni össze a további teendők intézése végett.

Tisztelt honfitársaink! az egyesülésben van az erő, az erőben az élet. Egyesüljünk azért, hogy új életet kelthessünk gazdaság-, kereskedelem-, ipar- és hitelben.

Egyesüljünk, hogy ezen uton kifejett erők által segítsük élő közvagyonsodásunkat!

Egyesüljünk minél számosabban, hogy hazánk e végvidékéről adjunk hatalmas életjelt!

Egyesüljünk anyagi és szellemi érdekünk felvirágoztatására, mutassuk meg, hogy a székely nemzet mindig megértette és teljesítette a kor intő szózatát!

Kézdi-Vásárhely, május 23-án 1870.

Pap András m. k. ideiglenes elnök.	Balogh Sándor m. k. ideiglenes jegyző.
Tóth Samu m. k. bizottmányi tag.	Csiszar Mihály m. k. bizottmányi tag.
Hanko László m. k. bizottmányi tag.	Fejér Lukács m. k. bizottmányi tag.

Szerkesztői izenet

Gy. L. urnak, S.-Szt.-Györgyön. Az ottani honvéd gyakorlatokról már vettünk tudósítást, melyet e számban olvashat.

A „Nemere” magán távirata.

Lapunk bezárta után a következő nevezetes táviratot vettük:

Ghyczy Kálmán elfogadja a közjogi alapot, szükségesnek nyilatkoztatja a delegatiót és a közös miniszteriumot; önálló magyar hadserget és független magyar bankot kíván. A balközép mindezt csak ekkor akarja tárgyalni, ha erre a deákpárt által felhívatik.

A képviselőház megalakult. Elnök Bittó, alelnökök Perczel és Bánó.

Beesi tőzsde és pénzek Brassóban szeptemb. 11.

	Pénz.
Oszt. nemzeti adósság ezüstben	71 40
„ „ „ „ papírban	66 40
1860-ki sorsj. kölcsön 100 frt.	104 80
Nemzeti bank részvény	883 —
Hitelintézeti „	340 —
London „	108 75
Ezüst	167 65
Napoleon d'or	8 70
cs. k. arany	5 24 1/2
Lira	10 08
Magyar földteherm.	81 75
Bánati	81 —
Erdélyi	80 50

Ideiglenes szerkesztő: Herrmann Antal.

Árlejtés.

Az al-torjai községi iskolaház felépítésének árlejtése — vállalkozók hiányában — mult hó 26-ról f. hó 16 dikára halasztatván, felkéretnek illető szakértők, a kitűzött nap délelőtti 10 órakor sepsi-szent-györgyön a tanfelügyelőségi irodában megjelenni. Tanfelügyelő ur megbízásából:

126 1—1

Molnár Sándor, tanf. tollnok.